

Generał broni Karol Świerczewski i jego żołnierze.

GENERAL KAROL ŚWIERCZEWSKI - I LO, ulica J. Poniatowskiego

Ten zasłużony dowódca wojskowy miał swój pomnik na dziedzińcu I Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Poniatowskiego. Pomnik generała powstał z inicjatywy weterana ruchu robotniczego i towarzysza broni Jana Rutkowskiego-Szymona. Natomiast fundatorami byli absolwenci, młodzież szkolna i komitet rodzicielski tego liceum.

Odślonięcie nastąpiło w październiku 1967 roku. Postać generała wykuta jest w bloku granitu. Autor, Władysław Tumkiewicz nie był zadowolony z ostatecznego wyglądu postaci generała i zamierzał w przyszłości poprawić ciężką sylwetkę generała, lecz zamiary te przerwała śmierć artysty.

Świerczewski dowodził II Armią Wojska Polskiego i w 1945 roku przygotowywał swoje jednostki do szturmów na oblężony Wrocław. Radzieckie dowództwo frontu zdecydowało jednak o przemieszczeniu polskich wojsk nad Nysę Łużycką i tam doszło do krwawej bitwy.

Foto z Z. Antkowiak „Pomniki Wrocławia”. [1]

Obecnie (2010 r.), po zmianie klimatu politycznego pomnik został sprzed szkoły usunięty i przeniesiony na zaplecze cmentarza żydowskiego przy ulicy Ślężnej.

JABŁONKI k/BALIGRODU

DEFILADA ZWYCIĘSTWA W 1945 ROKU - plac Wolności

Kamienna tablica ukośnie ułożona na niewysokim postumencie przypomina o wydarzeniu, jakie miało miejsce na placu Wolności 26 maja 1945 roku. Przed władzami miasta z ówczesnym prezydentem Bolesławem Drobnerem, Stanisławem Kulczyńskim – rektorem Uniwersytetu Wrocławskiego i komendantem wojennym płk Lapunowem przedefilowała 10 Sudecka Dywizja Piechoty II Armii Wojska Polskiego. Maszerujące oddziały przechodziły przez plac, depcząc niemieckie flagi. *Dowódca płk ALEKSANDER STRUC.*

Odsłonięcia pomnika dokonał 11.X.1981 roku uczestnik tych wydarzeń kpt. rez. Henryk Kamiński.

Projekt: JADWIGA LEBIEDOWICZ

0 godzinie 13⁰⁰

„26 MAJA ROKU 1945 NA PLACU WOLNOŚCI ODBYŁA SIĘ
W WYZWOLONYM WROCŁAWIU
DEFILADA ZWYCIĘSTWA
10 SUDECKIEJ DYWIZJI PIECHOTY II ARMII WOJSKA POLSKIEGO

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW WROCŁAWIA
ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD DZIELNICOWY WROCŁAW STARE MIASTO 1981”

Obecnie (2009) pomnik został zdemontowany, ponieważ trwa budowa Narodowego Forum Muzyki. Być może w przyszłości zostanie ustawiony w innym miejscu.

KOMBATANCI PAMIĘTAJĄ... A PREZYDENT WROCŁAWIA?

26 maja 1945 r. na placu Wolności we Wrocławiu odbyła się defilada zwycięstwa żołnierzy 10. Dywizji Piechoty. Na trybunie honorowej odbierał ją m.in. prezydent Wrocławia dr Bolesław Drobner. Jak widać na zdjęciu z gmachem opery w tle, na drodze defilujących żołnierzy leżą zdobyte hitlerowskie sztandary. W morzu gruzów, które było efektem zacieklej obrony Festung Breslau, polski żołnierz symbolicznie przywracał Polsce piastowski Wrocław. Społeczeństwo miasta upamiętniło to wydarzenie tablicą, przy której przez lata odbywały się rocznicowe uroczystości.

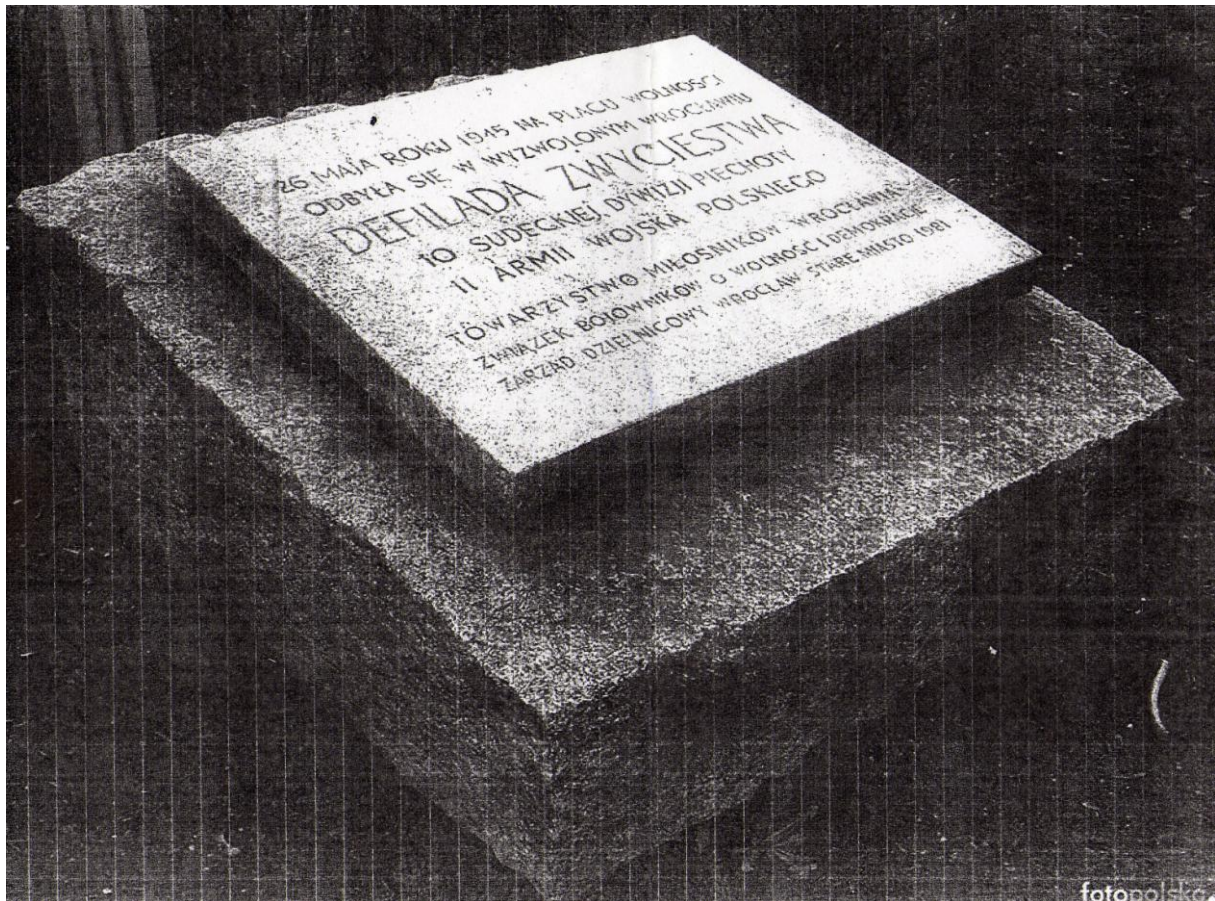
Tablica była umieszczona na postumencie znajdującym się w pobliżu Pałacu Królewskiego. Niestety, w 2008 r. podczas budowy Narodowego Forum Muzyki uległa zniszczeniu, ale firma AKME wykonała jej replikę. Już wtedy zasygnalizowałem prezydentowi Wrocławia Rafałowi Dutkiewiczowi niepokój środowiska kombatanckiego i żołnierskiego o losy tablicy pamiątkowej. Otrzymałem zapewnienie, że po wybudowaniu Narodowego Forum Muzyki tablica zostanie posadowiona w godnym miejscu. Podobne zapewnienie otrzymałem w kwietniu tego roku. Tablica miała być umieszczona przy przejściu z placu Wolności na teren Promenady Staromiejskiej w kierunku kładki prowadzącej na plac Muzealny.

Widząc kończące się prace porządkowe przy budowie Narodowego Forum Muzyki, poszedłem tam na rekonesans. Jednak nie znalazłem ani tablicy pamiątkowej, ani podstawy, na której może być umieszczona. 15 lipca napisałem w tej sprawie do prezydenta Dutkiewicza. Odpowiedzi nie otrzymałem. Kilka dni później dzięki pomocy przewodnika PTTK Stanisława Bobowca znalazłem tablicę. Okazało się, że została wmontowana w chodnik na wysokości kładki prowadzącej z Promenady Staromiejskiej na plac Muzealny. I na dodatek nie ma nic wspólnego z historyczną tablicą. Jest mała, kompletnie nieczytelna, a mój główny zarzut dotyczy tego, że została skazana na deptanie przez przechodniów. Rodzi się skojarzenie z niechlubnym powojennym zwyczajem wykorzystywania niemieckich płyt nagrobnych z likwidowanych wrocławskich cmentarzy jako materiału budowlanego.

Czy jest to godne miejsce dla tablicy i czy można tu z powagą organizować rocznicowe spotkania kombatanatów i weteranów Wojska Polskiego? Czyżby w ten podstępny sposób władze samorządowe Wrocławia chciały przemilczeć powojenną defiladę zwycięstwa? To pytania do prezydenta Wrocławia.

*płk w st. spocz.
Krzysztof Majer*

Wrocław, 02.09. 2015r.

WAB-AA.7021.850.2015
nr.kanc. 24639/2015

Związek Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego
imienia generała Franciszka Gągora

Dolnośląski Oddział Wojewódzki
imienia 2 Armii Wojska Polskiego

ul. Bernarda Pretficza 24, 53-328 Wrocław -15

panu Pawłowi Pańskowi,

W odpowiedzi na pisma do Prezydenta Wrocławia z dni 15 i 24 lipca br. w sprawie tablicy pamiątkowej Defilady Zwycięstwa 10 Sudeckiej Dywizji Piechoty II Armii Wojska Polskiego w maju 1945 roku, przyznając, że jej ostateczna lokalizacja, sprawdzona podczas wizji na placu Wolności w lipcu br, mogła wzbudzić kontrowersje i niezadowolenie w środowisku kombatantów.

Z początkiem sierpnia podjęliśmy starania zmierzające do zmiany lokalizacji tablicy pamiątkowej przy współpracy z przedstawicielem spółki prowadzącej inwestycję pn. „Narodowe Forum Muzyki przy placu Wolności we Wrocławiu oraz parking podziemny wraz z zagospodarowaniem terenu Placu Wolności” - Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o., Autorem realizowanego projektu-pracownią APA Kuryłowicz & Associates sp. z o.o. oraz z firmą odpowiedzialną za stan tablicy pamiątkowej - AKME Zdzisław Wiśniewski.

W oparciu o propozycję pracowni APA Kuryłowicz & Associates sp. z o.o. - arch. Piotra Marciniaka, zweryfikowaną w terenie z przedstawicielami Związku Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego płk. w st. spocz. mgr Krzysztofem Majerem i Stanisławem Bobowcem oraz ustalenia z Dyrektorem Archeologii z firmy AKME dr. Aleksandrem Limisiewiczem, w dniu 31 sierpnia br. podpisana została końcowa notatka, w której ustalono zgodnie nową lokalizację tablicy pamiątkowej.

Notatkę wraz ze szkicem posadowienia tablicy (zał. nr 1.) oraz fragment projektu z nową jej lokalizacją (zał. nr 2.) przekazuję wraz z niniejszym pismem.

Z poważaniem,
[Signature]
Koordynator projektu
B. Urbanowicz

Koordinatorem projektu plastycznego wystroju miasta

W załączeniu : zał. nr 1-2

Do wiadomości:

1. adresat
2. a/a *EW*

2. Żołnierz Ludowego Wojska Polskiego - OKO, ul. Pretficza

Pomnik przedstawiający żołnierza trzymającego flagę i stojącego na połamanej swastyce znajduje się przed Klubem Oficerskim przy ul. Pretficza 24. Został odstonięty 24 lipca 1948 roku*. W tym dniu otwierano również pobliski Klub Oficerski.

NA ZELIWNEJ TABLICY JEST NAPIS:

*„Żołnierzowi Odrodzonego Wojska
Polskiego w dowód wdzięczności
społeczeństwo Dolnego Śląska.
Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza.
22 lipca 1948 roku.”*

Poniżej tablicy w kamieniu wyryty jest znaczek, logo TPŻ obwiedziony napisem: „Okręg Wrocławski. Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza było inicjatorem budowy.”

Postać żołnierza pojawiła się na tym cokole w miejsce stojącego tu do 1945 roku feldmarszałka Moltkego. Obecna tablica zasłania wykuty w kamieniu napis „Moltke 1800–1891”.

* Andrzej Bułat w *Kalendarzu Wrocławskim* 1979 str. 130 podaje, że pomnik został odstonięty 22 lipca 1963 roku.

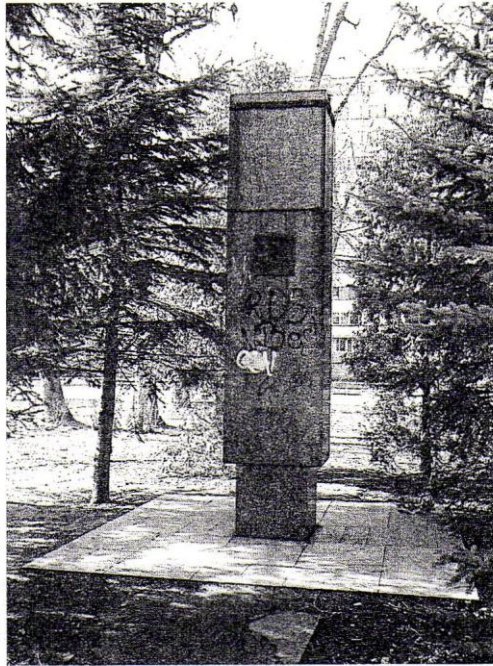
POMNIKI ŻOŁNIERZY POLSKICH

1. Żołnierze II Armii Wojska Polskiego - szkoła przy ulicy Januszowickiej

Pomnik poświęcony jest żołnierzom II Armii Wojska Polskiego i stoi na boisku Szkoły Podstawowej nr 47 przy ulicy Januszowickiej 35/37. Szkoła nosiła imię gen. Aleksandra Waszkiewicza, który walczył w szeregach tej armii. Na frontowej ścianie granitowego prostopadłościanu umieszczony jest profil generała.

Autorem pomnika jest wrocławski rzeźbiarz Bogdan Hoffman, a inicjatorką jego budowy była dyrektorka tej szkoły Franciszka Majewska. Odsłonięcie odbyło się 26 maja 1978 roku. Szkoła święciła wtedy 30-lecie swego istnienia.

Obecnie zapomniano zarówno o II Armii, jak i o jej bohaterze. Pomnik stoi opuszczony i pomazany, a tablica na froncie budynku informująca o patronie szkoły została wstydliwie zasłonięta innym napisem.

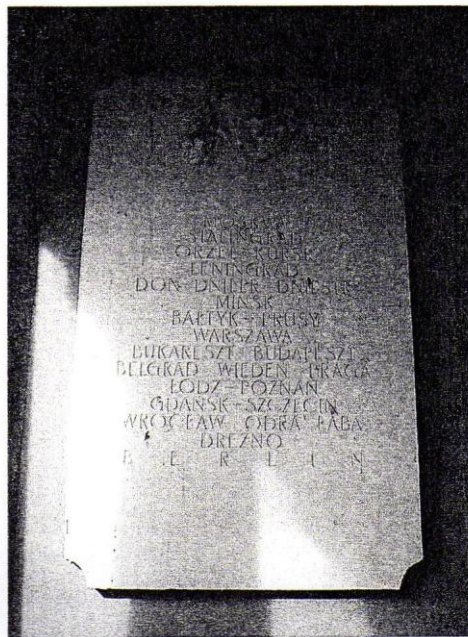

SZLAK BOJOWY ARMII CZERWONEJ I LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO - Pawilon Czterech Kopuł

W wejściu do Pawilonu 4 Kopuł od strony Iglicy umieszczono dwie tablice (betonowe lub gipsowe), na których bez żadnego komentarza wypisano miejsca związane z bojowym szlakiem Armii Radzieckiej i Ludowego Wojska Polskiego w latach 1943–1945.

Tablice te zostały tu prawdopodobnie umieszczone z okazji Wystawy Ziemi Odzyskanych.

TEKST NA TABLICACH:

„LENINO, BUG – WISŁA, WARKA, WARSZAWA, WAŁ PPOMORSKI
FRYDLAND, KOŁOBRZEG, GDAŃSK, ODRA – NYSA, BUDZISZYN,
DREZNO, MIELNIK, BERLIN”

„MOSKWA, STALINGRAD, ORZEŁ – KURSK, LENINGRAD, DON, DNIETR,
DNIESTR, MIŃSK, BAŁTYK – PRUSY, WARSZAWA
BUKARESZT – BUDAPESZT, BELGRAD – WIEDEN – PRAGA
ŁÓDŹ – POZNAŃ, GDAŃSK – SZCZECIN
WROCŁAW – ODRA – ŁABA. DREZNO, BERLIN”

KARTKA POCZTOWA

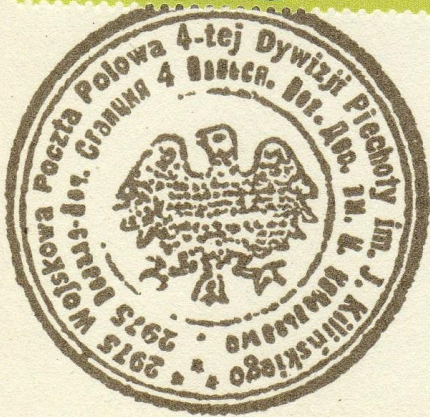
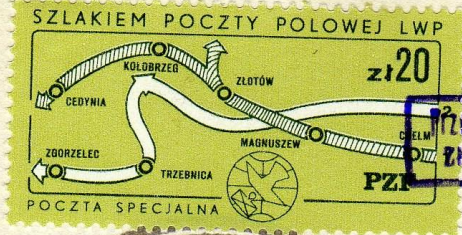

POMNIK GEN. KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO-WALTERA
W JABŁONKACH

PPT-1 - II 1987 r. nakład 200.000 egz. J. Konarzewski

SZLAKIEM POCZTY POŁEWEJ
LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

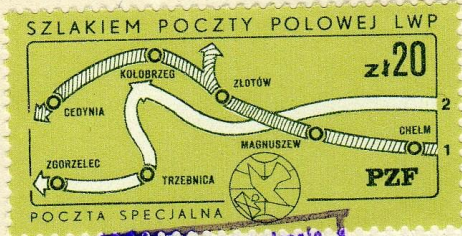
KARTKA POCZTOWA

ZŁOTÓW 20-VIII-1984
W PAMIĘCI NARODU
NA ZAWSZE ZOSTANA
IMIONA I DZIEŁO TYCH
CO W WALCE O POLSKĘ
ODDALI SWĘ SIŁY I ŻYCIE

P.P.T.i.T. VII. 84. 400.000 PROJ. W. SUROWIECKI

SZLAKIEM POCZTY POŁEWEJ
LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

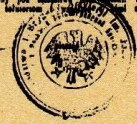

Naczelnny Dowódca Wojska Polskiego
gen. broni Rola - Zymierski
W IMIENIU SŁUŻBY
wyrzcił Wam *Wojciech Cielbron* rozkazem № 71 z dn. 17.4. 45

podziękowanie
za Wasz udział w historycznym sformowaniu przez
Jednostki 1-oj Armii W. P. roku 1945, w prze-
stąpieniu boju poza granice Odrodzonego Państwa
Polskiego na terytorium Niemiec. Jednostki 1-oj Armii
W. P. szanowały sobie na uznanie i miłość całego Narodu.

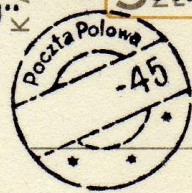
Komunikat do zwłok dotychczasowej. Wykazuje dowódca gen. wyzwalili niemieckie ziemie od okupacji, a następnie
stworzyli matkę polską - Włoch, wyzwalili Warszawę, przetrwali historyczny obóz polski w Berlinie i Kijowie.
dotychczasowa linia nowego państwa - Włoch, wyzwalili Warszawę, przetrwali historyczny obóz polski w Berlinie i Kijowie.
dotychczasowa linia nowego państwa - Włoch, wyzwalili Warszawę, przetrwali historyczny obóz polski w Berlinie i Kijowie.
dotychczasowa linia nowego państwa - Włoch, wyzwalili Warszawę, przetrwali historyczny obóz polski w Berlinie i Kijowie.

Z ca Dowódca do spraw
pol.-wysok.
Kem

Dowódca
Wojciech

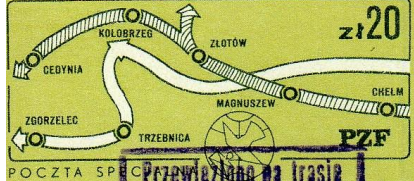
KARTKA POCZTOWA

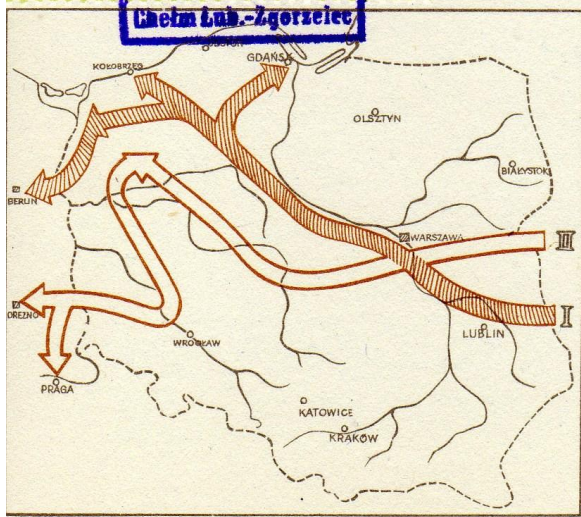
P.P.T.i.T. VII. 84. 400.000 PROJ. W. SUROWIECKI

SZLAKIEM POCZTY POLOWEJ LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

SZLAKIEM POCZTY POLOWEJ LWP

Przewieziono na trasie
Chełm Lub.-Zgorzelec

MANIFEST P K W N

P O L S K A CHEŁM -1. zł5

„RODACY!
WYBIŁA GODZINA
WYZWOLENIA”
15-VIII-1984

KARTKA POCZTOWA

_____

_____

_____

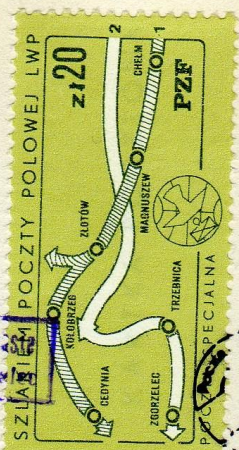
_____

P.P.T.i.T. VII. 84. 400.000 proj.W. Surowiecki

SZLAKIEM POCZTY POLOWEJ LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

Przewieziono na tr.
Kołobrzeg-Zgorzelec

KOŁOBRZEG-1 22-8-84
„ŻOŁNIERZ POLSKI
STANĄ TWARDA STOPA
NAD POLSKIM MORZEM,
BY JUŻ NIGDY
OD NIEGO NIE ODSTĄPIĆ”

_____

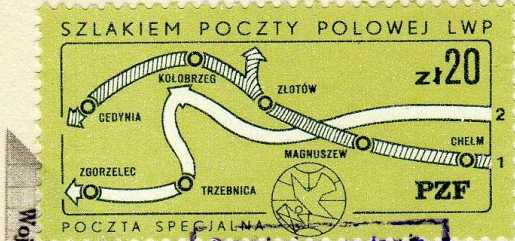
_____

_____

_____

P.P.T.i.T. VII. 84. 400.000 PROJ. W. SUROWIECKI

SZLAKIEM POCZTY POŁOWEJ
LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

Wojaskowy

Przewieziono na trasie
Trzebnica-Zgorzelec

*Helena
Kortowska
Ladzyn Podlaski
ul. Wandy Wasilewskiej 3.
Poczta polowa Nr. 84026 „B”
Z. as. [illegible]*

POCZTOWA

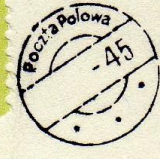
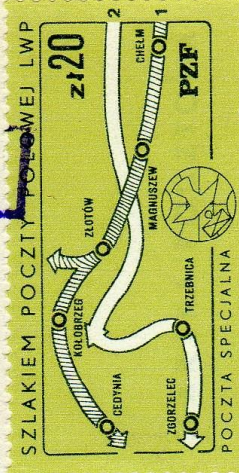
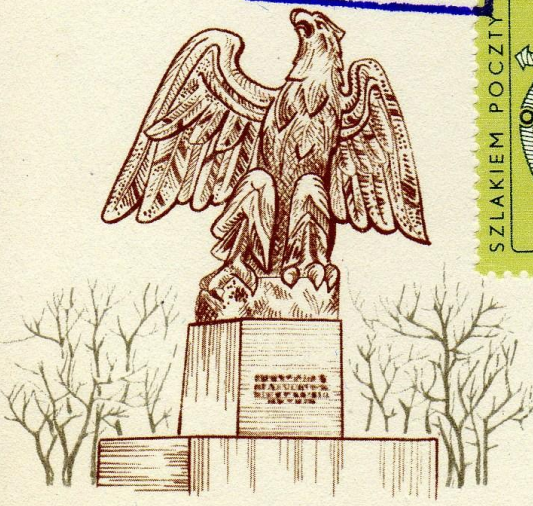
TRZEBNICA 27-VIII-1934
„WRACAMY NA STARE ZIEMIE
NAD ODRĄ I NYSĄ BY STANĄ
NA STRAZY GRANIC
I GWARANTUJĄCYCH WIELKOŚĆ
I POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ”
SWIERCZEWSKI „WALTER”

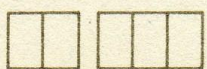
P. P. T. I. T. VII. 84. 400.000 PROJ. W. SUROWIECKI

SZLAKIEM POCZTY POŁOWEJ
LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

Zgorzelec
Konec trasy

ZGORZELEC 1.30.8.34
„PO WYGRANEJ WOJNIE
MUSIMY WYGRAC
I ZABEZPIECZYC
OJCZYZNIE POKOJ”

P. P. T. I. T. VII. 84. 400.000 PROJ. W. SUROWIECKI

BOHATEROM 2 ARMII
WOJSKA POLSKIEGO
POLEGŁYM W WALCE
O WYZWOLENIE OJCZYZNY

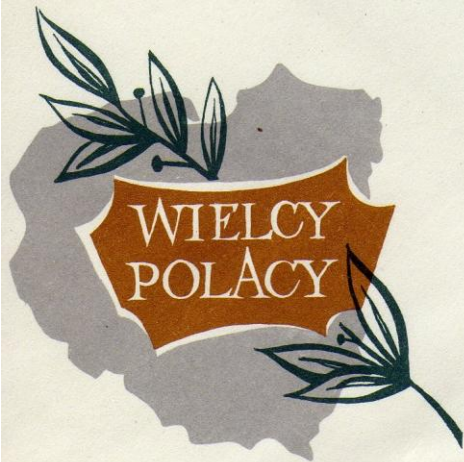

*Nie o każdym śpiewają pieśń,
lecz to imię opiewać będą,
ono potrafi się wznieść
ponad historię legendą.*

WŁADYSŁAW BRONIEWSKI
fragment „Opowieści o życiu i śmierci
Karola Waltera-Świerczewskiego
robotnika i generała”

PIERWSZY DZIEŃ OBIEGU FDC - MIN. ŁĄCZNOŚCI

PIERWSZY DZIEŃ OBIEGU — F.D.C.
P.P.F. PŁOCK

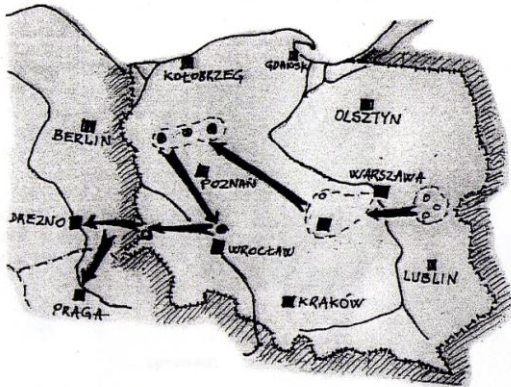
- 20.X.2012r. Trzebnica-Siedlec,
- 10.II.2013r. Legnica-Piekary,
- 24.III.2013r. Bolestawiec-Bolestawice,
- 14.IV.2013r. Zgorzelec-Görlitz,
- 19.I.2014r. Lubin i okolice,
- 2.II.2014r. Księginice-Brzeg Dolny,
- 1.III.2014r. Brochocin-Trzebnica,
- 13.IV.2014r. Środa Śląska-Malczyce,
- 9.XI.2014r. Księginice-Brzeg Dolny,
- 7.XII.2014r. Brochocin-Trzebnica,
- 1.II.2015r. Ścinawa-Małowice Wołowskie,
- 7.III.2015r. toporów-Jagodzin,
- 29.III.2015r. Chojnów-Jerzmanowice,
- 18.IV.2015r. Wołów-Brzeg Dolny,
- 10.V.2015r. Uniejowice.

opracował:

Stanisław B O B O W I E C
Przodownik Turystyki Pieszej 4655

Stanisław Bobowiec „Szlak II Armii Wojska Polskiego”

Szlak bojowy 2 Armii Wojska Polskiego

W skład 2 Armii Wojska Polskiego wchodziły:

- 5, 6, 7, 8 i 10 Dywizja Piechoty,
- 2 i 3 Dywizja Artylerii,
- 4 Brygada Saperów,
- 5, 9 i 14 Brygada Artylerii,
- 15 Brygada Pancerna,
- 5 Czołgów,
- 3 Pułk Moździerzy,
- 28 Pułk Artylerii Pancernej,
- służby łączności i służby tyłowe.

W kwietniu 1945 roku w skład 2 Armii Wojska Polskiego wszedł 1 Korpus Pancerny.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Oddział Wrocławski PTTK
Wrocławski Klub Piechurów „PERPEDES”
im. dr Bronisława Turonia

SZLAK 2 ARMII WOJSKA POLSKIEGO 1944-1945

Wrocław 2014

Stanisław Bobowiec „Szlak II Armii Wojska Polskiego”

2 Armia Wojska Polskiego utworzona została jako związek operacyjny Ludowego Wojska Polskiego w dniu 8 sierpnia 1944 roku. Właściwe formowanie armii rozpoczęło się 20 sierpnia 1944 roku. Dowódcą mianowano gen. dyw. Karola Świerczewskiego (Waltera).

Większość szeregowych żołnierzy pochodziła z poboru ogłoszonego przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego w dniu 15 sierpnia 1944 roku, z oddziałów Armii Ludowej, Armii krajowej, Batalionów Chłopskich, a także z ochotników polskich z kresów wschodnich, Litwy i ZSRR.

W styczniu 1945 roku niektóre pododdziały armii rozpoczęły działania w formacjach dywizji piechoty, a od stycznia 1945 roku rozpoczęło się przegrupowanie głównych sił armii w rejon Kutna, Łodzi, Łasku, Piotrkowa Trybunalskiego. Niektóre pododdziały pełniły służbę garnizonową w Warszawie, Łodzi, inne wzięły udział w Walkach o Poznań.

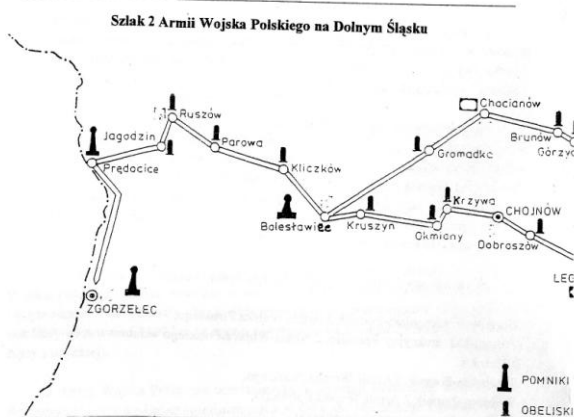
W dniu 19 lutego 1945 roku 2 Armia Wojska Polskiego została operacyjnie podporządkowana dowódcy 1. Frontu Białoruskiego, którym był marsz. Konstanty Rokossowski, a następnie przegrupowana w rejon Gorzowa Wielkopolskiego.

W dniu 19 marca 1945 roku Naczelne Dowództwo Armii Czerwonej zdecydowało o włączeniu 2 Armii Wojska Polskiego do 1. Frontu Ukraińskiego, którym dowodził marsz. Iwan Koniew, oraz przegrupowania wojsk w rejon Wrocławia. Przegrupowanie rozpoczęte 21 marca trwało do końca marca 1945 roku.

2 Armia Wojska Polskiego zajęła rejon Brzegu Dolnego, Oleśnicy i Trzebnicy. Sztab Armii zakwaterowany został w Trzebnicy. Na Dolny Śląsk najwcześniej przybyły oddziały armii przerzucane transportem kolejowym.

Miejscem rozładunku żołnierzy były stacje kolejowe w Oleśnicy, Grabownie Wielkim, Twardogórze i Ciesl. ach.

Generał Karol Świerczewski
Forsowanie Nysy Łużyckiej 16-17 kwietnia 1945 roku

Medal Ø 70 mm wydany przez Towarzystwo Wiedzy Obronnej w 1987 roku.

Jednostki Armii przybywające w rejon Wrocławia do 27 marca grupowały się przeważnie w najbliższych okolicach stacji rozładunkowych ponieważ nie znalazły jeszcze docelowych miejsc koncentracji. 2 Armia Wojska Polskiego na stanie jednostek bojowych miała ponad 2400 samochodów różnych typów.

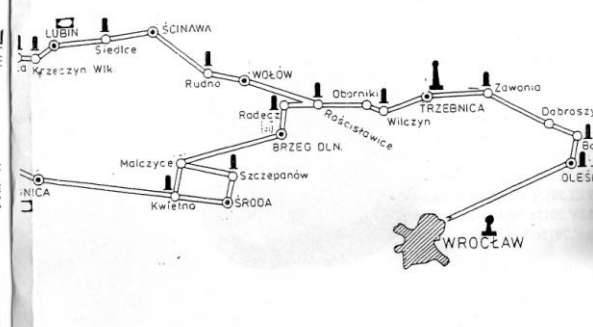
W dniu 4 kwietnia 1945 roku dowódca 1. Frontu Ukraińskiego rozkazał przegrupowanie do rejonu między Bobrem a Nysą Łużycką do godzin porannych dnia 9 kwietnia 1945 roku, skąd ostatecznie w nocy z 10 na 11 kwietnia 1945 roku 2 Armia Wojska Polskiego zajęła pozycje obronne na Nysie Łużyckiej na odcinku frontu liczącym 30 km w rejonie od Młotowa (na południe od Łęknicy) do Bielawy.

W okresie od 19-29 stycznia do 11 kwietnia 1945 roku oddziały 2 Armii Wojska Polskiego liczące wówczas w swym składzie ponad 100 000 żołnierzy, 14 generałów, 408 oficerów, 56 podoficerów oraz 64 pracowników cywilnych pokonały trasę ponad 1100 km (z rejonu położonego na Lubelszczyźnie do rejonu Nysy Łużyckiej).

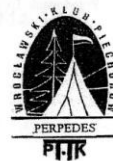
2 Armia Wojska Polskiego uczestniczyła w Operacji Berlińskiej wraz z 1. Korpusem Pancernym i niektórymi jednostkami Odvodu Naczelnego Dowództwa w składzie wojsk 1 Frontu Ukraińskiego marszałka Iwana Koniewa. I tak 16 i 17 kwietnia 1945 roku 2 Armia Wojska Polskiego forsowała Nysę Łużycką, działając na kierunku Budziszyn-Drezno, wraz z radziecką 52 Armią i 5 armią gwardyjską.

W krwawych walkach 25 kwietnia 1945 roku opanowano Budziszyn. Sytuacja frontowa wymusza zmianę kierunku działania na kierunek Pragi, gdzie 2 Armia Wojska Polskiego po wkroczeniu na teren okupowanej przez Niemców Czechosłowacji w dniu 8 maja 1945 roku bierze udział w Operacji Praskiej wraz z 1 Korpusem Pancernym oraz 5 Armią Gwardyjską i 28 Armią (Armii Czerwonej).

W dniu 11 maja 1945 roku w momencie zakończenia działań wojennych jednostki polskie dotarły w krwawych bojach na północne przedmieścia Pragi.

Wrocławski Klub Piechurów „PERPEDES”

Wrocławski Klub Piechurów „PERPEDES” organizuje wycieczki piesze, szczególnie na dolnośląskim odcinku przemarszu 2 Armii Wojska Polskiego. Dla uczczenia 70-tej rocznicy powstania 2 Armii Wojska Polskiego zorganizowano wycieczki turystyczne:

7

Ludność wyzwolanej Czechosłowacji entuzjastycznie witała jednostki polskie. W Mielniku odbyła się uroczysta defilada wojsk. W ten sposób 2 Armia Wojska Polskiego i 1 Korpus Pancerny realizowały hasło „Za Wolność Naszą i Waszą” wypisane na sztandarach Armii.

Po zakończeniu działań wojennych 2 Armia Wojska Polskiego została przegrupowana w rejon Wrocławia. W dniu 17 maja 1945 roku została ona wyłączona ze składu 1 Frontu Ukraińskiego i przeszła pod rozkazy Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego. Od końca maja do chwili rozwiązania związku taktycznego (22 sierpnia 1945 roku) Dywizje Piechoty armii skierowano do ochrony granicy zachodniej na Odrze i Nysie Łużyckiej, natomiast Sztab 2 Armii wykorzystano do sformowania dowództwa 3 Okręgu Wojskowego-Poznańskiego.

Szlak bojowy 2 Armii Wojska Polskiego upamiętniają:

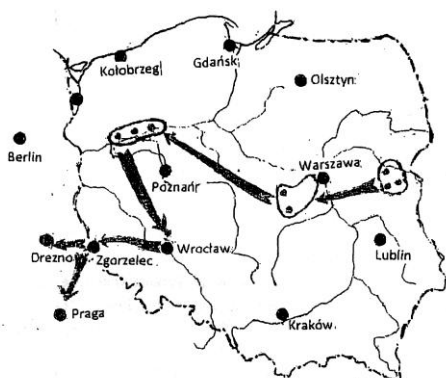
- Gorzów Wielkopolski-Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Poznań-akt erekcyjny Pomnika 2 Armii Wojska Polskiego wmurowano 8 lutego 2013 roku,
- Trzebnica-Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Kwietno-Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Legnica-głaz upamiętniający przemarsz 2 Armii Wojska Polskiego,
- Bolestawiec-Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Toporów-Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Jagodzin-Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Zgorzelec-Cmentarz Wojenny (spoczywa tam 3500 z ponad 21000 poległych żołnierzy 2 Armii Wojska Polskiego oraz Pomnik 2 Armii Wojska Polskiego,
- Warszawa-Grób Nieznanego Żołnierza,
- Budziszyn (Bautzen)-Pomnik radzieckich i polskich żołnierzy poległych w Bitwie pod Budziszynem. Na pomniku napisy rosyjskie, niemieckie, polskie i serbołużyckie.

„...PAMIĘTAJCIE, ŻE IDZIEMY PO TEJ ZIEMI, NIE JAKO ZWYCIĘZCY, LECZ JAKO JEJ GOSPODARZE. TU JEST POLSKA...”

Dowódca 2 Armii Wojska Polskiego

SZLAK BOJOWY 2. ARMII WOJSKA POLSKIEGO

Do zdobywania odznaki zaprasza

Pan Cezary Przybylski
Marszałek Województwa Dolnośląskiego

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. W 70-tą rocznicę sformowania 2. Armii Wojska Polskiego (20 sierpnia 1944 r.) i przebycia szlaku bojowego 1944-1945 r. nad Nysę łużycką – Wrocławski Klub Piechurów „PERPEDES” postanowił dla uczczenia żołnierzy tej Armii ustanowić odznakę turystyczno-krajoznawczą – „SZLAK 2. ARMII WOJSKA POLSKIEGO”.
2. Celem odznaki jest nabywanie wiedzy o historii oręża polskiego oraz odwiedzanie miejsc przemarszu i walk żołnierzy 2. Armii Wojska Polskiego.
3. Odznakę można zdobywać na terenie Rzeczypospolitej Polski; Niemiec – na terenie Łużyc (okolice Budziszyna) oraz na terenie Republiki Czeskiej (okolice Mielnika).

II. WARUNKI ZDOBYWANIA ODZNAKI.

1. O odznakę może ubiegać się każdy, kto ukończył 10 lat i spełni następujące warunki: odbędzie minimum 3 wycieczki (co najmniej jednodniowe); odwiedzi minimum 5 zalecanych miejscowości oraz 1 miejscowość obowiązkową – wybranych z podanego wykazu. Trasy wycieczek powinny prowadzić przez miejscowości formowania i tereny związane z działalnością 2. Armii Wojska Polskiego (np. przemarsz, koncentracja, bitwy, cmentarze, pomniki). Młodoletni mogą zdobywać odznakę pod opieką dorosłych na wycieczkach rodzinnych, szkolnych, harcerskich itp. przy zachowaniu ogólnych warunków bezpieczeństwa.
2. Podstawą weryfikacji odznaki jest arkusz potwierżeń terenowych lub książeczka (kronika) prowadzona w dowolnej formie z podaniem danych osobowych, datą odbytych wycieczek, krótkim opisem odwiedzanych miejsc i miejscowości – potwierdzonych pieczęcią w terenie lub przez kadrę PTTK.
3. Odznakę weryfikuje Wrocławski Klub Piechurów „Perpedes” – Terenowy Referat Weryfikacyjny OTP Oddziału Wrocławskiego PTTK (kod 51 – 106 Wrocław, Rynek – Ratusz 11/12 nr telefonu 71 – 343 03 44; e-mail biuro@pttk.wroclaw.pl).
4. Odznaka jest jednostopniowa odpłatna – przy weryfikacji drogą korespondencyjną obowiązuje pokrycie kosztów przesyłki.
5. Czas zdobywania odznaki jest nieograniczony.

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE

ODDZIAŁ WROCŁAWSKI PTTK

Wrocławski Klub Piechurów „PERPEDES” im. dr Bronisława Turonia

REGULAMIN ODZNAKI TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEJ

SZLAK 2. ARMII WOJSKA POLSKIEGO

WROCŁAW-2014

III. WYKAZ WYBRANYCH MIEJSCOWOŚCI

- a) Jedna miejscowość do odwiedzenia obowiązkowo z wymienionych: Bolesławiec (pomnik); Kwietno (pomnik); Oleśnica (cmentarz); Prędocice Toporów (pomnik); Trzebnica (pomnik); Uniejowice (muzeum); Zgorzelec (cmentarz i pomnik).
- b) Pięć miejscowości zalecanych do odwiedzenia z wymienionych: Białe Błoto; Boguszyce; Brochodzin; Brzeg Dolny; Brzeziny; Bukowinka; Bydgoszcz; Chocianów; Cieśle; Czarnków; Danków; Dobiegniew; Dobroszyce; Gniezno; Gołędzinów; Gorzów Wielkopolski; Góra Śląska; Grabowo Wielkie; Gruszcza; Jagodzin; Kalisz; Kobylin; Krobia; Santok; Siedlec; Krotoszyn; Krzyż; Kutno; Legnica; Leszno; Ligota Piękna; Lubin; Lublin; Łódź; Miejska Górka; Milicz; Nowy Dwór; Oborniki Śląskie; Oborniki Wielkopolskie; Oleśnicza; Pakostaw; Piekary; Piła; Piotrków Trybunalski; Polkowice; Poznań; Przemków; Prusice; Rawicz; Rościszewice; Rudna; Rzeszów; Skarszyn; Sokolniki; Sokolowice; Sosnówka; Strzelce Krajeńskie; Sułów; Szprotawa; Ścinawa; Śrem; Środa Śląska; Toruń; Twardogóra; Uraz; Warszawa; Wisznia Mała; Wołów; Zawonia; Zduńska Wola; Zmigród, Wrocław.

IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Autorem regulaminu odznaki jest Kol. Stanisław Bobowiec – Przdownik TP z Wrocławia. Projekt odznaki opracował Kol. Włodzimierz Majdewicz – Przdownik TP z Warszawy.
2. Interpretacja Regulaminu Odznaki należy do Wrocławskiego Klubu Piechurów „Perpedes”.
3. Regulamin Odznaki został uchwalony przez WKP „Perpedes” i zatwierdzony przez Zarząd Oddziału Wrocławskiego PTTK dnia 17 listopada 2014 roku we Wrocławiu.

Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze
Oddział Wrocławski PTTK
Wrocławski Klub Plechurów „Perpedes” Im.dr Bronisława Turonia

Karta Potwierzeń
Wycieczek do Odznaki Turystyczno- Krajoznawczej

SZLAK 2. ARMII WOJSKA POLSKIEGO 1944-1945

Przyznano odznakę

„Szlak 2. ARMII WOJSKA POLSKIEGO 1944-1945”

Nr weryfikacyjny.....

Wrocław dnia.....

Podpis.....

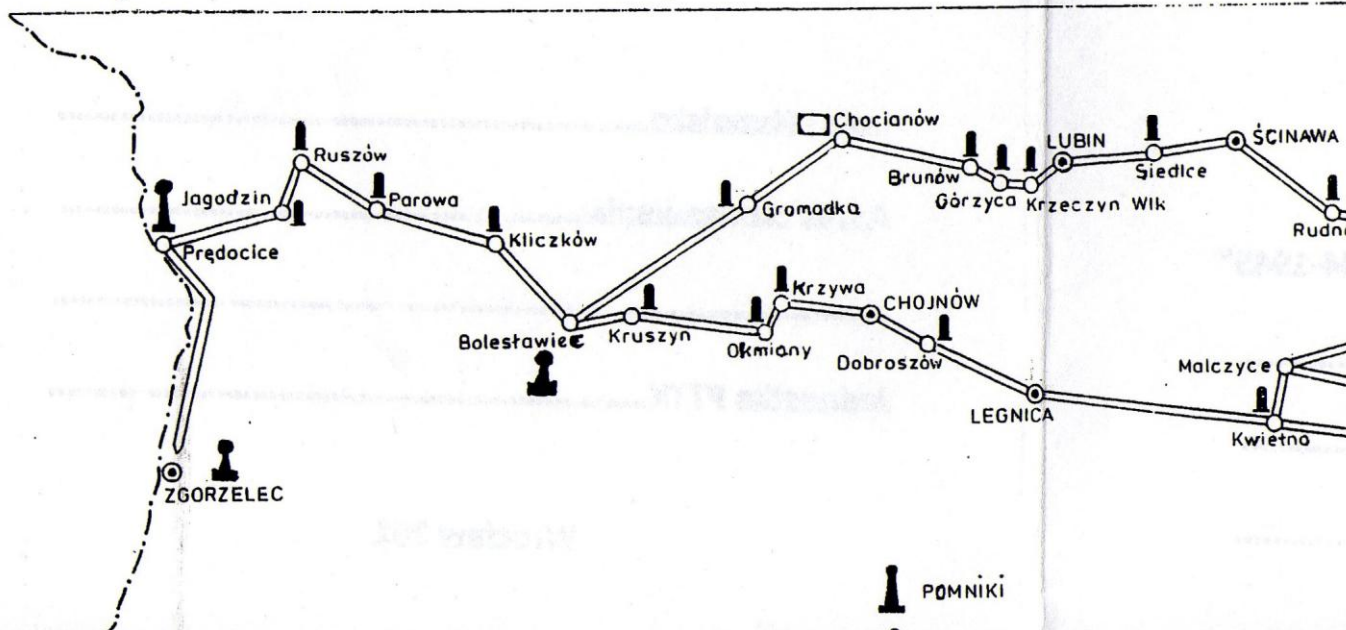
Imię i Nazwisko.....

Adres zamieszkania.....

Jednostka PTTK.....

Wrocław 201

Data wycieczki	Trasa wycieczki	Potwierdzenie	Data wycieczki

Opracował: Stanisław Bobowiec Przewodnik Turystyki Pieszej PTTK 4656